

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 11

นางสาวสุภัทรา ชุสม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-494-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018916

STATE AND PROBLEMS OF THAI LANGUAGE INSTRUCTION AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC
EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT, EDUCATIONAL REGION ELEVEN

Miss Supatra Chusom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-494-7

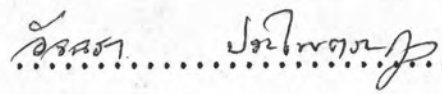
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ
โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน เขตการศึกษา 11
โดย นางสาวสุภัทรา ชุสม
ภาควิชา มัธยมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อภัยรัตน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจริต เพ็ชรชอบ

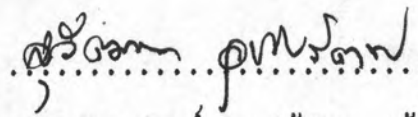

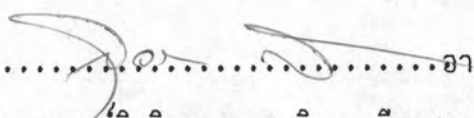
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

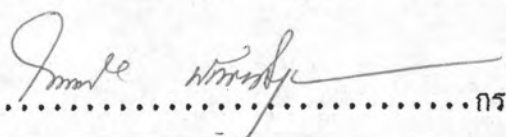

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรไภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อภัยรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจริต เพ็ชรชอบ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุภัทรา ชูสม :สภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 11

(STATE AND PROBLEMS OF THAI LANGUAGE INSTRUCTION AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC
EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT, EDUCATIONAL REGION ELEVEN)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์ , อ.ที่ปรึกษาร่วม: ศ.ดร.สุจริต เพ็ชรชอบ,
188 หน้า . ISBN 974-583-494-7

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการใช้
หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน
การสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูล
โดยการสัมภาษณ์ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ จำนวน 77 คน และใช้แบบสอบถามกับครูภาษาไทย
จำนวน 231 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้อมาหาค่าร้อยละ มีชดิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่าผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่
ได้ดำเนินการดังนี้คือ ได้ส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยการส่งครูเข้ารับการอบรม ได้จัดหาหนังสือเรียน
ได้ส่งเสริมการจัดห้องเรียนที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียน ได้แนะนำเทคนิคหรือวิธีสอนคือ
การแบ่งกลุ่มทำงาน ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเมื่อจบ
บทเรียน ได้ส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยการส่งครูเข้าอบรมการผลิตและการใช้สื่อการ
เรียนการสอน ได้จัดหาหนังสือพิมพ์ วารสารและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ วิธีการที่ใช้ในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน
คือ การจัดซื้อวัสดุมาจัดทำเอง ได้ส่งเสริมการวัดและประเมินผลการเรียน โดยการจัดหาคำราและ
เอกสารให้ครูศึกษา ได้ใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลที่กำหนดโดยกลุ่มโรงเรียน ได้ใช้วิธีการวัดและ
ประเมินผลระหว่างเรียน คือการทดสอบย่อย ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการเป็นที่
ปรึกษา ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีครูและนักเรียนเป็นผู้วางแผนและดำเนินการร่วมกัน และ
กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนให้ความสนใจมากที่สุด คือการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางวรรณคดี

ด้านปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย พบว่า ครูภาษาไทยประสบปัญหาในระดับมาก
คือการใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การใช้สื่อการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตร แต่ด้านที่เป็นปัญหาในระดับน้อย คือวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและ
ประเมินผลการเรียน

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา2536.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C440874 : MAJOR TEACHING THAI

KEY WORD: STATE AND PROBLEMS / THE EXPANSION OF BASIC EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT.

SUPATRA CHUSOM : STATE AND PROBLEMS OF THAI LANGUAGE INSTRUCTION AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATIONAL OPPORTUNITY PROJECT, EDUCATIONAL REGION ELEVEN. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.SUWATTANA UTAIRAT, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : PROF.SUCHARIT PIENCHOB, Ph.D., 188 pp. ISBN 974-583-494-7

The purpose of this investigation was to study the state and problems of Thai language instruction at the lower Secondary Education level in schools under The Expansion of Basic Educational Opportunity Project in the aspects of curriculum implementation and curriculum documents, methods and instructional activities, instructional media, measurement and evaluation and co-curricular activities. Data were collected by interviewing 77 assistant principals in the academic affairs and using questionnaires with 231 Thai language teachers. The returned data were analyzed by means of percentage, arithmetic means and standard deviation. The results of this study were as follows :

In the aspect of Thai language instruction, it was found that most of the assistant Principals for academic affairs had operated as follows : promoting in curriculum implementation by sending teachers to participate in inservice training, providing textbooks, promoting in arranging classroom atmosphere, suggesting technique and methods of teaching such as task group. Promoting learning activities by giving students assignments, encouraging the utilizing instructional media by sending teachers to attend inservice training in producing and utilizing instructional media, providing newspapers, periodicals and journals. Moreover, instructional materials were provided for the teachers to produce their own instructional media, promoting measurement and evaluation by Providing texts and documents for the teachers, using the criterion in measurement and evaluation setting by school group, quizzes were used for formative evaluation, encouraging co-curricular activities by serving as consultants. Teachers and students worked cooperating in headline co-curricular activities. The co-curricular activities which the students most interested were activities in literary days.

In the aspect of problem in Thai language instruction, it was found that Thai language teachers had problems at the high level in the curriculum implementation and curriculum documents, utilization of instructional media and co-curricular activities but they had problems at the low level in the methods and instructional activities, measurement and evaluation.

ภาควิชา.....มัธยมศึกษา
สาขาวิชา.....การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....S. Chusom
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Suwattana Utairat
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....Sucharit Pienchob

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุจิต เพียรชอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา อุทัยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการทำวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลพร บัณฑิตยานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศรีสุตา จรรย์กุล ดร.ศรีสมร นุ่มสะอาด อาจารย์ประทุมวรรณ ตั้งพัฒนานนท์ อาจารย์สุชาติ วงศ์สุวรรณ และอาจารย์ภาสกร เกิดอ่อน ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการและครูภาษาไทยของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน เขตการศึกษา 11 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณอาจารย์นิรมล อ้วนไตร คุณบัญชา วิเศษมงคลชัย ญาติพี่น้องตลอดจนเพื่อนๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

นางสาวสุภัทรา ชุสม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	10
การใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร.....	11
การใช้วิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	24
การใช้สื่อการเรียนการสอน.....	32
การวัดและประเมินผลการเรียน.....	37
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	43
ตอนที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
งานวิจัยในประเทศ.....	49
งานวิจัยต่างประเทศ.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
การศึกษาค้นคว้าข้อมูล.....	59
การสุ่มตัวอย่างประชากร.....	60
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	63
การนำเสนอข้อมูล.....	66
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์.....	69
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	95
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	117
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	117
ตัวอย่างประชากร.....	117
วิธีดำเนินการวิจัย.....	118
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผลการวิจัย.....	128
ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย.....	140
รายการอ้างอิง.....	143
ภาคผนวก.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	188

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	60
2	สถานการณ์ของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ.....	69
3	สถานการณ์ดำเนินการด้านการใช้หลักสูตร.....	71
4	สถานการณ์ดำเนินการจัดการเอกสารประกอบหลักสูตร.....	73
5	สภาพของการใช้เอกสารประกอบหลักสูตร.....	74
6	สถานการณ์ดำเนินการด้านการใช้วิธีสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	75
7	สถานการณ์ใช้วิธีสอนวิชาภาษาไทย.....	77
8	สถานการณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	78
9	สถานการณ์ดำเนินการด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน.....	79
10	แสดงสื่อการเรียนการสอนที่มีในโรงเรียน.....	81
11	สถานการณ์ใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทย.....	82
12	สถานการณ์ดำเนินการด้านจัดหาสื่อการเรียนการสอน.....	83
13	สถานการณ์ดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน.....	84
14	สถานการณ์ดำเนินการด้านกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล.....	86
15	สถานการณ์ใช้วิธีการวัดและประเมินผล.....	87
16	สถานการณ์ดำเนินการด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	88
17	สถานการณ์วางแผนและดำเนินการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	90
18	แสดงประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีการจัดในโรงเรียน.....	91
19	แสดงประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนให้ความสนใจ.....	92
20	แสดงช่วงเวลาที่นิยมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	94
21	สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	แสดงปัญหาการใช้หลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย.....	98
23	แสดงปัญหาการใช้เอกสารประกอบหลักสูตร.....	100
24	แสดงปัญหาการใช้วิธีสอน.....	102
25	แสดงปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	104
26	แสดงปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน.....	106
27	แสดงปัญหาการใช้วิธีสอนแต่ละประเภท.....	108
28	แสดงปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน.....	109
29	แสดงปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	110
30	แสดงปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละประเภท.....	111
31	แสดงการสรุปปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย.....	113